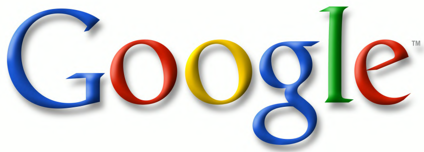
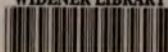

СВЕСКА 25.

МАЛА БИБЛИОТЕКА

БРОЈ VII.
ГОДИНА IV.
1902.

ЛУКА ГРЂИЋ-БЈЕЛОКОСИЋ

СТОТИНА ШАЉИВИХ ПРИЧА

— ИЗ СРПСКОГ НАРОДНОГ ЖИВОТА У ХЕРЦЕГ-БОСНИ —

Цијена 30 потура — (40 пара дин.)

У МОСТАРУ, 1902.
ИЗДАЊЕ И ШТАМПА ИЗДАВАЧКЕ КЊИЖАРНИЦЕ
ПАХЕРА И КИСИЋА.

Садржај првих осамнаест свезака
„МАЛЕ БИБЛИОТЕКЕ“:

Свеска за приказ: „Љубав према књизи“ По **Edmondu de Amicisu**, са напоменама неколико српских књижевника.

1.) Јован Протић: „Шарени шљунци“, хумористичне цртице.

2.) Д. Ђ. Омчикус: „**Disjecta**“, слике, црте и приповијетке, (св. I.)

3.) А. П. Чехов: „Приповетке“, превео Веља Миросављевић, (св. I.)

4.) Симо Матавуљ: „Три приповијетке“.

5.) Свет. Ћоровић: „Двије шаљиве игре“.

6. и 7.) Од српских приповједача: „Божићне приче“.

8.) † Илија И. Вукићевић: „Арнаутске слике“.

9.) Стеван Сремац: „Две приповетке“.

10.) Иво Ћипико: „Са јадранских обала“, кратке приче.

11. и 12.) Јован Протић: „Сеоске фотографије“.

13.) Д. Ђ. Омчикус: „**Disjecta**“, слике, црте и приповијетке, (св. II.)

14.) Бранислав Ђ. Нушић: „Кнез од Семберије“, Историјска сцена.

15.) Милета Јакшић: „Приче“.

16.) А. П. Чехов: „Приповетке“, превео Веља Миросављевић, (св. II.)

17. и 18.) Свет. Ћоровић: „Цртице“.

Цијена је свакој свесци 24 потуре (хелера) или 80 пара дин.

Grcich-Bjelokosich

Лука Грђић-Бјелокосић

Jeremiah Curtin,

Стотина шаљивих прича

— из српског народног живота у Херцег-Босни —

У МОСТАРУ, 1902.
ИЗДАЊЕ И ШТАМПА ИЗДАВАЧКЕ КЊИЖАРНИЦЕ
ПАХЕРА И КИСИЋА.

ШТАМПАРСКО-УМЈЕТНИЧКИ ЗАВОД
ПАХЕРА И КИСИЋА У МОСТАРУ.

Не хитајте и сјутра сам овдјен.

Радоица неки био је велик лупеж. Он ти припази у некој кући на тавану неколико мјешина сира и скорупа. Једне ноћи диже се да краде — и провали на горња врата, те уљезе у кућу и поче износити мјешину по мјешину. Штице од пода не бијаху приковане, но само онако поредане. Када Радоица понесе потоњу мјешину и стаде на крај од штице, штица се преврну, те Радоица паде заједно са мјешином на сред куће и сломи ногу. Чељад се по кући узбуне вичући: »Луч! луч«! — На то им он одговори: »Не хитајте људи, божја ви вјера и сјутра сам овдјен«.

Што нијеси чувао као ја свој?

Тај исти Радоица кренуо једном у Мостар у пиће, са још не-

колико другова. У Мостару један из дружине купи котлић. Радоица му га украде и устаче себи на главу. Кад се почеше кући спремати, онај те је купио котлић — стаде га тражити. А кад га не нађе рећи ће: »Ох јадан ти сам како ми неко украде котлић!« Радоица се куцну штапом по котлу рекавши: »А чему га нијеси чувао као ја свој?«

Халали!

Једне године понестане у Радоице жита, а ново му још не бјеше приспјело. Пошто је имао у Борчу једнога пријатеља, и пошто у Борчу прије љетина приспијева, узме вреће и кљусе па крене у Борач, не би ли у тога пријатеља узамио или успут гдје с пута уклонио. Најмилије му бијаше путовати по мраку стога и примрче.

Путујући нањезе на тежака, гдје на гувну чува хрпу овршене

пшенице. Пошто се је увјерио да тежак спава, примаче вреће па их пуне напуни, завеза и свуче на пут гдје коња бијаше оставио. Јест, али како ће натоварити? Мучи се мучи, али не море па не море. Остави коња и вреће па се поврати на гувно и завика: »Ко то спава?« Тежак се пробуди па га онако бунован запита шта ће? »Поћерао бијах у млин нешто жита, па ми превали кљусе, но аманет ти Божји пòмози ми натоварити!« Тежак се диже: »Хоћу брате зашто нећу« — и оде с њиме те му поможе натоварити. На растанку рећи ће Радоица тежаку: »Халали брате!« — »Халалосум ти по сто пута« одговори му тежак, па оде опет на гувно те се завали спавати. Кад се ујутру пробуди и опази да му је жито покрадено, осјети се јаду па ће: »Ама не жалим што ми украде, но што му помогох натоварити и још му повр' свега своју муку халалих«.

Подвелешка заклетва*

Неком Подвелешцу — именом Ахмету, непознат лупеж украде краву. Ахмет је посумњао на комшију Омера, али кад Омер не хтједне на лијепо да призна и краву врати, шта ће тужан Ахмет но кадији на даву.

Кадија добави и Омера, па упита Ахмета: да ли има свједоке, на што Ахмет одговори да нема.

»А би ли се ти заклео Омере?« — упита га кадија: »Бих ефендум, ако, ћеш сто пута«.

Кадија пружа ћитап Омеру, и Омер метну руку на њ, — и кадија га закле. Валахи, билахи, талах и т. д. Пошто се Омер заклео рећи ће Ахмет кадији: »Ја ефендија не кабулим те заклетве но дај мени ћитап, да га ја закунем«. Кадија бијаше радознао каква ће бити његова заклетва

* Подвележје зове се неколико села близу Мостара испод планине Вележи.

па му пружи ћитап, а Ахмет стаде заклињати.

»Еј Омере! Тако ти овчијега блека и козјег млијека, тако ти волујског јарма и коњског јулара — тако ти се вашка по селу не скитала и ђеца у другога ’љеба не питала, — и тако ти овога Божјега ћитаба, украде ли ми краву«.

— »Е, брате, кад си ме тако тешко заклео, јесам. Но за то, ено којијех десет па изабери, коју хоћеш«.

Кадији се на ово насмијаше бркови, јер не фали да ће их омастити.

Баба и трговци.

Тројица трговаца путовали за трговином преко зиме, те их једном мећава сави у неко село и дођоше пред кућу једнога сељака, једва живи.

Сељак их лијепо прими, уведе их у кућу и наложи још бољу

ватру но што горијаше, да се добро угрију.

У куту сјеђаше једна баба слијепа, па кад чу да је неко дошао, упитаће: »А ко ви то дође«?

»Ево трговци!« — одговори неко чељаде из куће. »Какви трговци синко? Нијесу то богме трговци, но претрге, јер да су прави трговци могли би барем ова зла три мјесеца зиме — код куће сједити!«

Грађанин (Никшићанин) код кадије.

Једноме дућанџији украде грађанин коњску плочу, он брже боље те кадији тужбу.

Кад је дошао грађанин пред кадију, упитаће га кадија: »Јеси ли украо плочу«? — »Нијесам ни дао Бог ефендија«. — »А би ли се заклео?« упита га кадија. »Бих ефендија ако хоћеш и десет пута«. На то му кадија пружи ћи-

тап и он се по закону закле да плоче није украо.

Пошто се грађанин заклео, заиште му кадија цванцику јемин харча, (таксе за заклетву). На то ће грађанин равнодушно: »Какву цванцику? Та за цванцику ја могу купити три плоче! Ево му плоче на!« — и извади плочу иза паса па даде тужитељу. Како се је он пошље са кадијом разминуо, то он знаде.

Хоџа и поп.

Хоџа и поп вечерали заједно чорбе. Поврх чорбе пливала маст. Хоџа да би сву маст сасвио предасе, рећи ће попу: »Ево видиш, драги мој попе! Наша је вјера овако: све ко по танкој длаци«. Па поче, показивајући бајаги кашиком, к себи маст привијати. Кад виђе поп о чему се ради, рећиће му: »Е вала у нас није тако, него је у нас овако: »узбурлано и узмијешано«. Па својом

кашиком маст и чорбу добро измијеша.

»Немам куд мање«.

Далматинац позвао познаника Херцеговца на вечеру. Кад стадоше јести започе Далматинац Херцеговца нудити: »Мања, пријатељу мања!« Сиромах Херцеговац не разумијући га добро, стане по мање узимати. Кад то виђе гостољубиви Далматинац, стаде га још више нудити: »Мања Исукрста ти! Шта радиш? Мања!« Херцеговцу се то додија па се осијече: »Е немам куд мање, божја ти вјера!« Па заврљи кашиком и измаче се иза софре.

Славу слави деветеро коња.

Неки Новак Милошевић бијаше велик гуслар и пјевач. Једном крене нешто послом у Кључ кључком капетану, па уз пут опази у капетановој пшеници нечије

коње гдје преврћу снопове. Кад дође у кулу не хтједе ником ништа казивати, но одма докопа гусле па запјева:

»Славу слави деветеро коња
У пшеници кључног капетана,
Па наздравља доруша кобила
Своме брату претилу алату;
»Здрав си брате дебели алате,
Да се ове славе не прођемо
Док најдојни сноп не преврнемо!«

Кад то чу капетан, завика: »А чему их не ишћера, ја ми прије неказа био не јадан и крв не платио!« Па потрча и отјера коње из пшенице.

Новак и кључки капетан.

Исти Новак украде једном краву кључком капетану, те је дотјера кући, па закоље и изједе с дјецом. Капетан је добро стајао с Новаком, па није ни помислио да му је Новак украо. Али будући да је Новак био на гласу лупеж, знао је да ће он штогод

знати о њој, па узјаха на коња и оде Новаку. Када му рече ради чега је дошао, он му одговори: »Добро, даћеш ми товар жита, а ја ћу ти за десет дана казати ко ти је краву украо«. — »Хоћу, вала, таман стотину ока пшенице«, рече капетан. Одмах отиђу капетановој кући, те капетан наспе у своје вреће 100 ока пшенице, и да Новаку своју кобилу те оћера кући. Новак кад дотјера кући жито поврати кобилу капетану. Дан по дан па прође и десет дана, а капетану нема Новака да му каже ко му је краву украо, те ти се мој капетан сам подигне те Новаковој кући. Када се састану, запита капетан Новака: »А чему, Новаче не. дође, да ми кажеш ко ми украде краву?« — »А које ћу ти јаде казивати, кад сам је ја украо«, одговори равнодушно Новак. »Па болан чему ми измами жито?« — Е Богме капетане нијесу дјеца имала шта да једу, па да шта ћу?« — »А

ти ми дај бар вреће!« — »Ено дјеца изрезала па се покривају око ватре«. Капетан се јако разљути, али му није смио ништа, јер Новак бијаше не само лупеж него и одважан човјек. Осим тога је имао јако братство, пет брата ко пет соколова, па их се је свак у оно доба бојао.

Побратими.

Овај исти Новак имадијаше једнога побратима, по имену Суља Тановића, који му се у лупештини не би ни мало покорио. Један пут крену њих двојица заједно те украду овна. Овна је најприје носио Суљо а за њим Новак ишао. На једноме мјесту отпочине Суљо, а Новак кријући њега прихвати овна, те с њиме у мрак па странпутицом својој кући. Кад се Суљо обазрије, кад нема ни Новака ни овна. Није хтио много тражити, јер је знао куд му се је ђео, па брже

боље потрча Новаковој кући и прије њега стиже. Ту се он прикрије у мрак, а Новак кад дође баци овна виш куће, и уљезе у кућу да види, да нема ко од јабане. Чим Новак уљезе у кућу, Суљо ти овна на врат, па ватру табанима, бјежи својој кући. Уморан затвори овна у сандук а он леже спавати. Кад Новак изиђе пред кућу да унесе овна, опази да га више нема, одмах се досјети шта је могло од њега бити, па се упути Суљовој кући. Кад дође Суљовој кући нађе Суља гдје спава, па му рече жени: »А ну снаха гдје је онај ован. Ево поћера за нама, да га изнесем из куће«. Суљовица брже боље отвори сандук, па даде Новаку овна, а овај докопа, па својој кући. Ту га он лијепо скреше у кото и објеси кото виш ватре да се кува, а он леже спавати. Кад се Суљо пробуди, заиште од жене овна да кува, а она му све исприча шта се је догодило, а он

ни пет ни шест но право те Новаковој кући. Када дође Суљо кући Новаковој, провири кроз виђелицу, а оно се месо у котлу кува, а Новак спава к'о заклан. Полахко се увуче унутра, па разгрне струку те повади све комад по комад меса на њу, а у кот'о побаца опанчине, обојке, назуке и чарапе, што их је био Новак пометао покрај ватре да их осуши, па онда шкрине кући. Послије мало времена пробуди се Новак, па хтједе обићи месо, је ли кувано па забоде машицама у котао и извади, кад опанчина, забоде други пут кад назувак. Одмах се сјети своме јаду па узвикну: »Е Суљо, Суљо, буд ми однесе месо, чему ми опогани кот'о?« Не могући ићи у врућијем и скуванијем опанцима, оде Суљовој кући бос, кад онамо, а Суљо једе месо са женом и дјецом: »Е нећеш, Божја ти вјера сам!« па и он сједе те се наједоше.

Не ударите то је ваш!

Једне вечери крену исти Новак у село, да украде које бравче. Кад дође у Дулиће, чује код једне куће хуку, па се упути тамо, да види шта је. Кад се примаче кући виђе да је сијело. Одмах до куће кланица, те ти Новак одмах као у своју, и стаде пробирати које ће бравче изнијети. Не уљези се ђаволе, заборави затворити врата за собом, те се једно козјаче извуче и уљезе у кућу. Чељад се одмах сјетише да има неко у кланици, те ти се десетак момака са сохама пореда испред врата, а једнога послаше у кланицу да истјера лупежа. Видећи се Новак на невољи извади малу пушку, те ти онога што је био уљего да га истјера клеп између оба ока. Тако га смете с главе, и докопа па баци кроз врата пред кланицу и завика: »Ето ви га, ето!« Они дочекаше онога, те један спушћи, други

дигни, измлатише га да ће их памтити док је жив, а Новак се провуче кроз мрак између свијех. Кад је био подоста одмакао, да се није имао шта бојати, завика: »Не удрите били не јадни! То је ваш, а мене ево у страну, ево!«

Гусле баци, кахву плати, мајку ти твоју!

На Мухару, баш на међи између Гацка и Невесиња, бијаше све до потоњега устанка год. 1876, један велики хан. Пред устанак је држао овај хан, неки Ибро Мачак, који је био велик гуслач. Једнога дана наљезе путем један слијепац, Србин православне вјере, па ће га Ибро свратити да му запјева. Пошто попише по кахву двије, узе слијепац гусле, па запјева некакву пјесму: како је некакво турско момче сједило у пјаној механи, па долазили српски јунаци, а он ти њих све једнога по једнога сијеци. Кад

би који пут запјевао слијепац, да је турско момче кога посјекло, поскочио би од драгости Ибро, па би рекао: »Хоће турско момче, богме, хоће!« При свршетку пјесме запјева слијепац: »Доклен стаде јека из пријека. Док ето ти Краљевића Марка!« Чим Ибро чу за Марка, одмах се сјети да ће бити сијасета, ако Марко потегне перна буздована, па ће љутито слијепцу: »Гусле баци, кахву плати, мајку ти твоју! Шта ће Марко ту? Зар не може ништа бити без њега?«

»Не дај се Марко по Богу брате!«

Неки Живаљ Црногорац скривио нешто у Црној Гори, па побјеже у Херцеговину и настани се у Оџацима код Љубовића у Невесињу. Једне се вечери бијаху окупили Турци на сијело, те се ту придеси и Живаљ. Гдје је

сијела ту је и гусала. Једно Турско момче узе па загусла и поче пјевати, како је Ђерђелез Алија позивао српске јунаке па их све једног по једног смицао. То Живаљу не буде право, те се поче врпољити. На једном запјева пјевач:

»Доклен стаде јека из пријека,
Док ево ти Краљевића Марка
И његова перна буздована!
На Шарину, к'о на горској вили.«

Кад то чу Живаљ, скочи од драгости, па загрли пећ а покличе: »Ха, не дај се Марко по Богу брате!« Стиште пећ, па је онако у заносу сву разори и скрха.

»Селам-озбог ага!«

Био ти је оно један кмет, у чувенога са зла Рустан-бега Ризванбеговића, па се поче спремати да иде у аге. Стаде мислити, шта би понио своме аги да му добро угоди. Да му понесе груду

сира, мало је, да му понесе јање, опет мало. »Има у Ризванбеговића свега више него у мене«, помисли. Све мислио, а на једну смислио. Знао је да би сваки Турчин кад би му аги дошао називао »Селам-алећ«. А он би свакоме учинио мјесто до себе. »Вала му нећу ни ја ништа носити, но ћу му назвати »Селам-алећ«. Паће бити добро«. У тијем мислима крену аги.

Кад дође пред агу, нешто од страха, а нешто од навике, смете се па не рече »Селам-алећ!« него »Селам-озбог ага!« — »Алеићиму листомоћ синко!« рече Рустан-бег, па зовну каваза и рече му: »Води Алија Влаха на Брегутово па посијеци мајку му његову! Он се мојим селамом маскари«. —»Не ага ако Бога знаш!«, паде му кмет ногама. »Ишти шта год хоћеш! Само ми живот поклони!« — »Е Влаше нека ти је аф! Хајде доћерај онога дебелога вола шароњу, и не треба Влаху

шарен во« — »Хеј у зао час ти га ја дођох!« помисли кмет, па оде те дођера вола шароњу и откупи живот.

Гатачки Оченаш.

Дошао Гачанин у Мостар. Мостарци га почели скопавати: »Вала незнаш Гачанине, ништа колик јунац!« — — »Вала знам више но вас и један!« — »Вала незнаш«. — »Вала знам«. — »Ама шта знаш, јади те задесили, кад не знаш ни оченаш!« Гачанин случајно није знао оченаша, ама је знао да је то молитва, па не хтједе Мостарцима рећи »бели!« но се сјети нечему па ће им: »Ви кажете да ја не знам оченаш, а ја вељу да знам боље но вас и један. Ако га не очатим прије, но и један ваш, ево здрава цванцика ћесарових пара, а ви дајте мени ако ја очатим, дајте ако нијесте жене!« Мостарци поставе цванцику, и изаберу јед-

нога који ће се гонити са Гачанином. Мостарац поче хитро читати: Отче наш, иже јеси, и т. д. а Гачанин зину, колико игда може брже и боље.

»Оченаш ђидинаш,
Ђиди јеси на небеси
Ала вери, не опери
Трка, зврка амин!«

То није вас оченаш, није у оченаша накрају Амин но од лукаваго, почеше му пребацивати Мостарци. — »Ја сам каза и од лукаваго. Но знате ли јадни не били, да треба послије сваке молитве рећи Амин. Цванцику на сриједу! Изгубили сте оклад«. Мостарци од хуке и галеме Гачанинове, нијесу добро ни разумјели шта је Гачанин читао, но су баш мислили да је очитао оченаш, па му дадоше цванцику, а Гачанин свијетла образа крену у чаршију, те купи соли.

»Ну, ну, ђавола! Шта ће сад бит?«

Дошао Црногорац у турску кахву, па навале на њега Турци да им што уз гусле запјева. Црногорцу то није било мило, али они хоће те хоће. »Запјевај Црногорче, ама какву лијепу, Валахи ти не гине здрава цванцика!« Кад чу Црногорац да је говор о цванцики, заиште је напријед, а они му је дадоше. Црногорац пошто стрпа цванцику у ћесу, узе гусле па запјева:

»Турци јесу смиље и босиље« —

»Аферим Влаше!« на то ће Турци »Баш и јесмо цмиље и босиље, к'о кад нам и траг мирише. Ну даље!«

»Црногорци шарена говеда« —

»И та ти је добра, валахи и ако си Црногорац баш право говориш, таман сте будаласти к'о шарена говеда«.

»Полетеше шарена говеда«. —

»Ну, ну ђавола! Шта ће сад бити?«

»Погазише цмиље и босиље« —

»Тури Влаше гусле. Не ће говеда босиља. Лажеш валахи!«

Поп и грахна чорба.

Кренуо неки поп уз часни пост по нурији, па ће у једнога свога парохијанина на конак. Домаћин не имадијаше ништа посно у кући но нешто мало граха. Чељади много, а граха мало па чорба била ријетка.

Пошто сједоше за софру почну јести. Сиромах попо мучио се не били које зрно граха уловио, али му не би ни у трећу кашику по једно запало. У кући било мало дијете па стаде плакати, а попо ће му: »Шути дијете, ако уватим и једно зрно, твоје је, божја ти вјера, даћу ти га.«

»Прикусурио!« и »Таман!«

Уз окупацију, кад су се Херцеговци на своја згаришта враћали, добивали су неко вријеме таин у кукурузу, да се прехране.

Пошто онда, не бијаху још успостављене друге власти, свршаваху све послове војнички часници подчасници.

Такав један писао у Билећи биљете за таин, а није знао српски. Један Рудињан дође да пише сибијан у таин. Пошто пописа сву чељад, запитаће га писар: »Ма још?« а он ће: »Прикусурио!« Писар забиљежи »Прикусурио!« па ће на глас »Прикусурио«, а сељак ће му »Таман!« Часник забиљежи још и »Таман!« Зброји имена и даде сељаку биљет на девет мјесто седам чељади, и тако је сељак на »Прикусурио« и »Таман« цијеле године таин узимао.

Равнодушност.

У неком граду био један кадија, коме бијаше драго мита узети, па у чем било. Једнога му дана неко донесе питу на пешћеш, а то опази један његов комшија, па ће кадији којега срете: »Ефендија пронесе се пита« — »Па шта је мени стало?« — »Ама ено се у твоја врата унесе!« — »Е па шта је теби стало?« одговори равнодушни кадија.

»Ако сам се кумио с тобом, нијесам са шукаљем«.

Неки Радоица бијаше додијао свему комшилуку својом лупештином. Сво готово село било се је с њиме скумовало, само да им се прође торова. Један пут падне на ум Радоици мало меса, па пође код свог једног кума, и украде му једног јарца шукаља. Сјутри му дан дође кум, па ће му: »А'јера куме јазук ти било!

Јера ми украде шукаља? А што сам се скумио стобом но да ме не крадеш?« — »Ама, чоче, ако сам се скумио с тобом нијесам са шукаљем. А има још меса, но сједи да једемо«, одговори Радоица.

Самил-ага и Радоица.

Смаил-аги бијаху додијале већ велике тужбе на Радоицу, а не могаше га никако ухватити у крађи, те једном поручи по њ? Кад дође Радоица рећи ће му Смаил-ага: »Вала копиљане, ако ноћас не украдеш најбољега вола који је у Гацку, није на теби главе!« — »Хоћу вала само ћеш ми дати од њега кожу«. — »Е добро копиљане!«

Радоица је знао да Смаил-ага имаде добра вола на храни у кмета у Берушици, те управо његовој појати, увуче се, украде вола, и доћера га кули Смаил-агиној. Слуге заклаше и одрије-

ше вола, а он упрти кожу и мало лоја те кући.

Кад сјутра свану дан, ево ти Смаил-агина кмета кукајући да нема вола. Смаил-ага се одмах досјети јаду, те нареди да пред кмета донесу неодерану главу. Кмет одмах позна да је то био Смаил-агин во. Смаил-ага поручи по Радоицу па кад дође рећи ће му: »А копиљане, како ти смједе мога вола украсти?« — »А јеси ли ми ти казао, да доћерам кога најбољега нађем. Божја ти вјера, није ђавољи у Гацку бољи остао.

Подгоричанин и море.

По свијем је нашијем крајевима познато, да су Подгоричани прави трговци, са њиховијем лијепијем одијелом. Један пут крене један Подгоричанин са хаљинама, низ Арбанију, да их продаје. Била зла година па у свијета не било пара, те их није могао за готове

паре испродавати. Да их неби враћао кући испромјењива за сухе смокве, уздајући се да ће тако још бољеућарити. Пошто састави по доста смокава, укрца их у лађу, па крену низ море, да их некуда одвезе и прода. Не уљези се ђаволе; дигне се олуја те му изврне лађу и све смокве потопи, а он некако једва главу живу изнесе.

Послије неколико година дође он опет на море. Море било мирно, па се љуљушкало. Кад он то види, рећи ће: »Види, види, како се ласка! Мисли да имадем смокава, па да једе. Ма ласкало, не ласкало, не мене више на себе, не божја ти вјера! Не!«

Арнаутски језик.

Султан цар у Стамболу нађе једном једнога изученог човјека, па га посла по своме царству, да све језике који се у његовом царству говоре изучи, па да дође

у Стамбол и каже му их. Тај учени човјек, крену по свему пространом Султанову царству, те мало по мало изучи све језике. Најпослије дође у Арнаутлук те поче учити Арнаутски језик, али га не може никако изучити и ако је учио цијелу годину дана. Кад виђе да га не може никако научити, купи једну суху тикву водењачу, па насу у њу ситнијех каменчића и крену у Стамбол. Кад је дошао у Стамбол, поче цару казивати све редом језике, а најпослије извади тикву па сњоме добро замућа. Пијесак у тикви стаде грохотати а он ће цару: »Ово ти је честити царе, Арнаутски језик«.

Ћосо жуте браде и Јома га знаде.

У покојног Јефтана Мрава, трговца из Мостара, пазаривао више пута један ћосо по нешто робе, али увијек за готове паре.

Једном тај ћосо пазари по више робе, па однесе с обећањем да ће се за тини час вратити и платити, па оде у недошлиће. Чекај ти мој покојни Јефтан, чекај, нема па нема. Шта ће друго но узе тефтер, да запише дуг. Али хоћеш; не зна му ни имена ни безимена, па дозва свога комшију Тому Кашиковића и упита га: »Болан Тома, знаш ли ти онога ћосу?« — »Знам како не знам«, одговори Тома. — »А знаш ли како му је име и безиме?« — »Богме не знам«. Сиромах Јефтан, не знајући како ће потурити, записа: »На ћоси жуте браде и Тома га знаде«.

Ђед и Циганке.

Дошле двије Циганке у село да просе. Кад пред једну кућу, а у њој нема никога осим једнога ђеда, који сјеђаше у крај огњишта. Запитаће једна Циганка: »Би ли ђедо да ти мало поиграмо, па

да нам даш корицу хљеба«? »Играј« вели ђед, »дао бих ви хљеба и без играња!« Онда једна Циганка узе једну штичицу па стаде по каблићу ударати и испред ђеда скакати и пјевати:

Удри удри по каблићу,
Нек брадашу брада расте,
Сир јеси на гредеси,
Шарен гаће на пердемси,
Брже, брже другарице,
Док не дођу дрварице!«

Пошто она друга Циганка, узе сир с гред, и гаће са перде и још неколике ствари покупи у торбу, отиђоше Циганке, а оставише ђеда да се инади са женама кад дођу из дрва.

»Осванусмо бабо!«

Кренуо отац и син у крађу, па мало по придоцнише са украденијем хајваном. Сину се учини да је близу свануће, па ће оцу: »Осванусмо бабо!« а отац ће му нато: »Шути! Нећемо, не д'о Бог синко!«

Знам и ја као Бог, да смијем казати.

Један сељак имао неколико јаради, па слао за њима синчића од десетак година. Синчић се једном у паши баци каменом те једно јаре у врх главе и на мртво убије. Кад пошље домаћин виђе јаре, рећи ће: »Бог зна шта му је било!« а дијете ће у себи: »Знам и ја као Бог, да смијем казати!«

Или ћемо дијелити ко браћа или као Бог?

Путовали заједно један богат трговац и слуга му сиромах. Идући тако дођу у једну планину, гдје их затече мрак, а од брашенице нијесу имали но нешто мало хљеба, да би и једноме било мало. Кад сједоше вечерати, упитаће трговац: »Или волиш да ово мало вечере подијелимо ко браћа што дијеле, или као Бог?« Слуга

се мало промисли па ће му рећи: »Дијели ко што и Бог дијели«. Трговац одмрви неколике мрве па даде слузи: »Ето ти! Није ти Бог ни толико дао, спрам онога мога великог имања што ми га је поклонио.« Слуга видивши да се је преварио, уздахну, па рече: »Тако је! Али кад ни Бог не ће право, ја му могу за славу и гладовати.«

Аранђео и баба.

Нека се баба пет пута удавала, па пошто умрла, кренула Богу на истину. У путу је сретне свети Аранђељ, па ће јој: »Кудијен си кренула баба?« — »Богме синко у рај«. — »А како ћеш ти баба у рај, кад си се пет пута удавала, вуци се натраг у пак'о!« — »А оклен ти знаш да сам се ја пет пута удавала?« — »Како не ћу знати, кад сам ти ја свакоме човјеку душу извадио«. Баба се ражљути па ће: »Ха,

нијесам прије ни знала крвника. Мичи ми се крвниче с очију. Да им ти нијеси душе вадио, не бих се ја толико пута ни удавала.«

Подвележац пред царем.

Био некакав Подвележац, па се отиснуо у свијет и дошао у Стамбол. У Стамболу се упише у војску, и мало по мало дотјера до везира, те буде први до цара. Цару би се често хвалио да је он од велике куће и породице, и да је сојевић. Цар му једном рече, да добави брата да му га види. Кад му брат дође обуче га у што могаше љепше и изведе пред цара. Цар даде подвелешцу јабуку, а Подвележац ко Подвележац, загума се одмах пред царем па изједе јабуку. Пошто одоше од цара, стаде везир брата ружити, што је ону јабуку изио, те како га је с тијем осрамотио, а најпошље му рече, да је ону

јабуку требао пољубити па у њедра метнути.

Сјутра дан их позове обојицу цар на ручак. При ручку изабере цар кујрук меса па покучи Подвелешцу, а мој ти Подвележац скочи па рече: »Хвала честити Патишаху,« па онај кујрук пољуби и стрпа у њедра.

Од то се доба везир није више родом хвалио.

Црногорски поп.

Кад је Црна Гора увела, да свештеници морају бити изучени, бива морају свршавати богословију, а који није свршио да иде у мир, био један поп па није хтио оставити парохије. Кад га наћераше па је морао, крену ти он на Цетиње, па ће Господару: »Ама Господару чему ме врже с моје парохије? Божја ти чиста вјера, кога сам год крстио, није се потурчио, кога сам вјенчао, није се развјенчао, а кога сам

опојао, никада се није из гроба дигао«.

Права осуда.

Пошао некакав човјек путем па угледа ђе се једном кирицији магаре под товаром углибило, а он га не може никако да извуче, па ће њему: »Помози кумим те Богом, видиш ђе не могу сам«. Онај човјек прихвати за реп, а онај кириџија за оглав, потегни, потегни, док онај истргну магарету реп. Ту се њих двојица поинадише, те пред кадију. Онај што је истргао реп био је хришћанин, па се је бојао пред кадију без каква дара, те криомице путем метну у њедра два три повиша камена. Кад дођу пред кадију, стане га онај, те је било његово магаре, тужити, а он стане на кадију намигивати и на своја му њедра показивати. Пошто их кадија саслуша, оћера тужитеља а њему рече да извади шта

је донио. Он извади камен из њедара па ће кадији: »Да нијеси право судио, овијем бих ти каменом главу разлупао«.

Син преварио оца.

Лупеж отац поведе сина у крађу, да га научи своме занату. Пошто украду једнога овна, изнесу га далеко у шуму. Ту га лијепо уреде и испеку. Пошто буде готов рећи ће отац сину: »Дај да један другога страшимо, па који се препане и остави овна, да нема никаква дијела у њему«. — »Добро« рече син, »хајде ти страши мене, колико год хоћеш, ја ћу чувати«.

Отац се измаче у мрак, па кроз шуму стаде мумљати, рикати, довикивати и гору кршити. Син је сједио мирно, само што би по који пут рекао: »Вичи ти колико год хоћеш, знам ја ти си мој отац«.

Пошто стари виђе, да га не може никако преварити ни препасти, врати се к ватри.

Сад је била реда на сина, да иде страшити оца. Мали кад пође у мрак, узме — тајно од оца — кожу што су је са брава снимили. Измаче се неколико, па завеза ножице и грло од мјешине, и напуха је. За тијем убра витак прут, па удри њиме по мјешини, — пуц, пуц, — а раскриви се што га грло носи: »Нијесам« ја крив, но онај крај ватре!« Кад то чује стари, помисли да их је стигла поћера, па да су му сина ухватили и да га шибају, препаде се, па клиси од ватре у мрак на другу страну. Мали пошто опази да је стари побјегао, врати се натраг к ватри, па стаде јести по мало од овна. Стари је дуго кроз шуму врљао, па се најпослије одважи, и поврати к ватри, да види шта је било. Када се поврати к ватри, опази на његово

велико чудо, да му син сједи сам крај ватре и једе месо од овна.

»Избише ли те веома, јадан не био?« — »А ко би ме избио?« — »Та она поћера што те ухвати!« — »Мене нити је ко хватао ни ухватио; но сам ја тебе страшио и препао, те по нашем уговору немаш ти право никаква на овога овна«.

У сита оца попрдљива дјеца.

У једноме селу дођу просиоци да просе једну ђевојку. Ђевојка им изнесе кахву, али по њезиној несрећи, кад се преже да додаје, — декну ко кобила. Просиоци кад то чуше, оставише се прошње, но се стадоше спремати, да се враћају натраг. Дјевојачка мајка извади по лијепу кошуљу, те дарује просиоце и замоли их да никоме не казују, шта се је догодило.

Кад просиоци отиду, буктиса стара на кћер, па јој између оста-

лога рече: »Ето видиш, одоше ми три кошуље дара, само да не казују твоје срамоте.« Када кћи разумје да је она дала три кошуље, потрча за просиоцима, а када их стиже рећи ће им: »Молим вас дајте ми оне кошуље, остала ми је у њима једна игла, која ми је веома мила, па да је извадим«. Просиоци јој их дадоше, а она када их се докопа рећи ће им: »Хајте слободно, кажите свакоме шта сам урадила. У сита оца попрдљива ђеца.«

Када то чуше просиоци, стану се здоговарати, те се здоговорише, вратише се и испросише ђевојку.

Чобанче преварило попа.

Путовао некуда поп подаље из своје нурије, па дође у незнано село. Изнад села нађе једно чобанче, па желећи да у добру кућу дође на конак, упитаће чобанче: »Ко у овоме селу најболе стоји,

дијете?« — »Петар Ковач« одговори дијете, по вазда̂н је уз наковањ. »Не питам те то, но ко је у овоме селу најјачи?« — »У мога стрица: во Зимоња. Нема у цијелу селу ни једнога вола, да му море добости ја утегнути.« »Ама не питам те ни то, но ти мени кажи, ко је најстарији у овоме селу?« »Дуб на сред села, што се подањ искупљају сеоска говеда«, одговори му дијете. Поп се на то наљути, па ће дијетету: »Хајде дијете с ђаволом.« — »И ти попе с Богом« рече му дијете.

Пошто се поп одмаче од дјетета, предомисли се, па ће му довикнути: »Не било ти дијете оно што ти рекох«. — »Ни теби попе оно што ја теби рекох« довикну му дијете, а поп се угризе за губицу.

Грађанска хвала.

Познато је да су Грађани (Никшићани) добри јунаци, али при

свему томе велике хвалције. Једном, у друштву, хвалио се један Грађанин: »Кренуло ти неколико нас у Мостар. Кад бисмо кроз Дугу, дочекаше нас Црногорци, те се отпоче бој. До подне пушка не преста, праска, праска, а од подне за ножеве, па једни по другима: фиста, фиста. Кад се у вечер окуписмо, а оно погинуо Хасанов шаров, и Дуранова се струка ранила.«

Никшићи и теравије.

Кренула двојица Грађана у кирицилук из Никшића у Мостар. Мрак их ухвати у Автовцу, па се сврате Османбегу Хасанбеговићу, да џаба преноће. Случајно био рамазан, па се млого Турака окупило у Османбега, да џематиле клањају теравије. Грађани се одмах придруже, да и они клањају, и ако нијесу умјели само да их слађе приме на конак.

Кад се отеже теравија поза-

дуго, досади се једноме грађанину, па пришапта до себе другу: »Хајде Мијо, био не јадан, намири коње, а ја ћу се с њима турати ако хоће до ујутру.

Попа Мића молитва.

Био једном неки поп Мићо у Дробњацима, веома паметан. Да рекнеш научан, није, но онако досјетљив. Један пут га ућера киша у кућу једнога његова парохијанина. Не потраја дуго а кућа стаде потјецати. Кад то виђе поп Мићо, рећи ће парохијанину: »А чему не очиташ молитву да ти кућа не потјече?« — »А зар има попе и од тога молитва, кумим те Богом?!« — »Има, како нема?« одговори попо. »А пошто је, тако ти Бога?!« запита домаћин. — «Богме ако хоћеш у раван, двизац, а ако хоћеш да отежем, преходник«. — »А ну попе, тако ти Бога, отежи. Мени је

сведно и двизац ће ми бити до године преходник.«

Поп Мићо узе књигу, па очита некакву молитву, а на пошљетку поче на вас глас отезати: „*Да узимајеши мотику! Да окопајеши добро око куће! Да поређајеши плочу до плоче, и кућа не потјецајет!*“ »Знаш шта ти каже књига? Каже ти да узмеш мотику, па да добро окопаш око куће, па ти неће кућа потјецати.« Домаћин то учини, па му кућа није више потјецала, но би сва вода оном јажвицом отјецала. Послије се је свакоме хвалио: »Нема брате попа Мића молитве у свијету! Нема, па нема! Халал му преходник.«

Одступите, млого вас је.

Исти се поп Мићо један пут понапије у свога једнога парохијанина на пићу. Кад пође кући, приведе коња поред једнога камена, па ће се по обичају пре-

крстити и рећи: »Ха помози ми Боже и триста и осамнест богоносних отаца!« па се зањиха да на коња узјаше. Како је био попјан, прелети преко седла на другу страну, па у један грм. »Одступите, млого вас је«, рече поп Мићо устајући, мислећи да су га толики богоносни оци претурили.

Неда се крсту.

Био неки Јован Бланић дунђер у Мостару. Највише се је бавио сијечењем и продавањем надгробних крстова и турскијех башлука. Једном натовари на кола с Мукоше у Мостар, десетак башлука и један крст. Случајно му се у путу изврну кола, те се баш они крст пребије.

Бланић кад виђе, да се је један крст између десет башлука сломио, уздахну па рече: »Неда се крсту!« Да како да је њему било жалије крста но да су се и три башлука сломила, јер се је

један крст продавао оног вакта сто гроша, а башлук најбољи није био скупљи од двадесет гроша. Од то доба имао је Бланић, кад би се гођ напио, узречицу: »Неда се крсту!«

Около Боже, у кућу ђаволе!

У неком селу удари град, те једна жена изнесе троножне сацаке и троножне столове, па изврну под стреху, по староме обичају. Онда стаде око куће обилазити вичући на сав глас: »Около Боже! Около Боже!« Двоје троје дјеце бијаше за њом пристало, па стану викати исто што и она. Бојећи се да ће јој дјеца покиснути, па испрозебати, гоњаше их у кућу, па би све једном викнула: »Около Боже!« а другом се окрене на ђецу па им довикни: »У кућу ђаволе!«

Исповијед.

Једном неки парохијанин украде у свога пароха крмећи пршут.

Пошто га донесе кући покаје се, па га не хтједне дирати, него се врати пароху да му се исповиједи.

»Украо сам« — рече — »једноме један пршут па сам се покајао« — »То је лијепо синко кад си се покајао, врати пршут ономе у кога си га украо, па ће ти Бог гријехе опростити«.

Ја не могу од црна образа, ни у очи му погледати, а камо ли му пршут дати, но те лијепо молим, да га дадем теби«. — »Не ћу синко не ћу, не дао Бог«. — »Ако ја пршут понудим ономе чији је, па он рече не ћу, шта ћу ја онда с њиме«. — »А ти га онда подај какву сиромаху, ја сироти«. Сељак оде па узе пршут и даде га својој жени да га скува. Пошто сељак оде, стаде парох о тој чудноватој исповиједи размишљати, па најпослије помисли: »А ђе је ђаво, може бити да је таман у мене пршут украо«. Зовну он кухарицу, па јој нареди да пре-

гледа јесу ли сви пршути на своме мјесту. Кад се кухарица поврати и јави да нема једнога пршута, зовне парох онога сељака, па га укори: »А како си се ти смио усудити у мене пршут украсти? — »Па ја сам се покајао и теби гријех исповједио«. — »А не рекох ли ти ја, да вратиш пршут ономе у кога си га украо«. — »Ја сам ти га давао, а ти га не хтје узети, но ми рече да га дадем каку сиромаху«. — — »Па шта си с њиме урадио?« — »Онако како си ми ти рекао, дао сам га лијепо мојој жени, јер и ти знаш, да у читавом селу нема сиромашније куће од моје«.

Парох немајући куд камо, него отпушта парохијанина, а овај оде весо кући, ће је пароха преварио.

Навика се не заборавља.

У једноме боју заробе Црногорци једнога Грађанина. Како

се граЂани и Православни и Мухамеданци једнако носе, то Црногорац није знао, или је његов роб православни или мухамеданац, па га упита: »Шта си ти?« »Хришћанин, дина ми« одговори у страху граЂанин.

Кад чу Црногорац, дина ми, знао је са кијем има посла, па потеже нож, те се у брзо разрачунаше.

Пусти ме Божја кућо!

Један ГраЂанин кренуо некуд у варош. Кад приспје у варош, било управ подне. Турци били у џамији, и клањали, а он као Турчин придружи се и ако није умио клањати, но је гледао од другијех, па и он тако радио.

Штице од џаминског пода бијаху танке и витке. Онај те клањаше пред њим бијаше стао на једну штицу, те се штица увила и од друге одвоила. У тај час, падне ГраЂанин челом о земљу,

те му упаде нос меЂу оне двије штице случајно. Онај те пред њим клањаше помаче се са оне штице, те се штице опет саставише, а мога ти ГраЂанина за нос шћапише.

ГраЂанин незнајући шта би од њега, повика: »Пушти ме Божја кућо, а задајем ти чисту Божју вјеру, нећу више никад у тебе!«

Поп Мићо и Баба.

Припазио поп Мићо у Шовницима у једне бабе једну бачвицу лијепе медовине. Често би се он свраћао баби у кућу, да јој кућу благослови у којој не бијаше више нико до Ђед и баба. Баба би га увијек частила по једним тасом медовине, али то попу Мићи не бјеше доста, него смисли како ће јој сву медовину попити.

Што смислио то учинио. Здоговори ти се он са тадањим командиром, па онако од шале,

кренуше бабиној кући. Уз пут рећи ће поп Мићо другу: »Ти све ради онако као и ја, па ћеш виђети, да баба неће жалити медовине.«

Кад више пред бабину кућу, завикаће поп Мићо: »Ану баба јадна не била, но здрава и весела, изнеси нам мало воде, да умијемо руке«. — »Та уљезите у кућу па ћу ви посути, те умите«. — — »Сад смо с гробља, па не ваља улазити под кров неумивенијех руку«, додаде поп. Баба им изнесе воде, те се умише, па пошто се умише уљегоше у кућу. Тек што уљегоше у кућу, упитаће их ђед, који бијаше чуо разговор: »А ко је то умро попе?« — »Како ко? Пројди ме се, од јучер ево гори на планини укопали смо преко петнестеро чељади. Ударила некаква болест, па све по старој чељади«. Баби и ђеду богме не би то мило што чуше, па се замислише, док ће у неке ђед: »Ану баба, јадна не била, донеси

људима, по једну ћасицу медовине, па да и ја, док сам још жив, коју с њима попијем«.

Баба скочи, па донесе најприје једну ћасицу, па покучи попу, а поп ће јој: »Не ћу, ваистину, подај Ђеду«. Баба покучи Ђеду, а поп ће му: »У кап Ђед, у кап, аманета ти«. А Ђедо га послуша па јој цвркну у дно. Сад баба донесе другу ћасу, па опет покучи попу, а поп ће јој: »Не ћу аманета ми, но ти ми наздрави док се још гледамо!« Баба се је за дуго устезала, да она не ће да пије прије њега, ама поп неда другчије, те и баба цвркну једној ћасици у дно. Сада послужи њему и командиру, те је мало та медовина развесели и угрије, па послужи још и по другу и по трећу. Поп Мићо је нагонио увијек и Ђеда и бабу да пију, те кад попише по три, рећи ће Ђед: »А јадна шта се мучиш доносећи на ћасицу, но успи у ону крављачицу, па донеси међу нас да пијемо«.

Баба скочи те донесе пуну крављачу, те ти они и то искапише, па онда поп Мићо и командир одоше, остављајући бабу и ђеда са благословом, а без медовине.

Да не би из тора јараца, зло.

Затрговчио се једном неки богат сељак. Имао је доста пара, ама не бјеше вјешт у куповању, те тамо по скупо накупова по доста хајвана. Када крену да продаје, прилучи из свога тора педесет јараца у трговину. Пошто продаде трговину и изброја паре, кад таман онолико, колико је пара од куће у трговину понио. Кад дође кући упиташе га комшије: како је прошао на трговини? »Богме добро, јер за први пут нијесам ништа изгубио, ама да не би из тора јараца, зло по ме.«

Побратими.

Састала се два побратима Турчин и Православни, па пошто се

добро напише, рећи ће Турчин: »Чујеш побратиме, ја ћу сад напијати, а ти вичи: амин; па онда ти напијај а ја ћу викати: амин!« — »Добро«, рече православни, »ела напијај«. Турчин узе чашу, па стаде напијати: »Здрав си побратиме, колико се гођ на барјам заклало курбана, онолико влашких полећело глава!« — »Амин, Бог те чуо«, рече Православни, па он узе чашу и стаде напијати. »Здрав си побратиме; колико гођ се на Васкрсеније разбило јаја, онолико турскијех полетило глава!« — »Амин, ама не чуо те Бог, јер не би ђавоља остала«.

Не може из те боје у другу.

Оно ти је био некакав Турчин, софта по сиромах, па се жени из обоље куће. Некако с муком скунатори нешто мало пара, па скроји нову џубу. Када је обуче, одмах пође у пунице, да јој се с новом џубом похвали. Кад је

дошао тамо, упитаће пуницу: »Ваља ли ми џуба?« — »Ваља, зете, да Бог да, да ти буде сретна, па да и другу брзо набавиш«. Зет да би се похвалио још боље пуници, даде џубу па му се обоји у другу боју. Кад би први петак, он обуче џубу, па опет у пунице да јој се похвали. Пуница му честита како и први пут. Зет је тако џубу у неколико боја бојио и пуници ходио да јој се хвали, али је пуница знала, да је увијек једна џуба. Најпошље зет обоји џубу у црно, па оде пуници те се похвали: »Ваља ли ми, пунице, ова џуба?« »Ваља зете, само је велика штета, што не море из те боје у другу«.

Добар комшилук.

Мухамеданско село Бахори и православно село Дражљево леже једно до другога, у котару Гатачком. Једнога љета се, нешто, Бахорани и Дражљевци око ли-

вада поинаде и потуку. У тој тучи Дражљевци истуку два три Бахоранина, те Бахорани крену на даву у Метохију. У путу их срете њихов муктар Авдија Таловић, који се је из Метохије враћао. Када их опази онако крваве, упитаће их: »Шта ви је то било, јадни не били?« — »Богме се побили с Дражљевцима око чаира, па нас ево изгрдили«. — »Па куд сте то пошли?« — »Пошли на даву у Метохију!« — »Какву даву, ниједна вјеро? Зар комшија комшији да гледа у два камена и у три камена. Кући натраг, да не дангубите и ви и они на овијем лијепијем љетнијем дановима.«

Три тепаве.

У једне удовице биле три кћери, све три тепаве. Просиоци дођу да их просе, а мајка им запријети, да ниједна не говори ништа него да се стиде, а да ће она за њих одговарати. Пошто про-

сиоци посједају, случајно скочи пас нажрван. Најмлађа кад опази, завикаће: »Ткоти пат на дрвањ!« — А средња јој одговори: »Потрти па га потерај!« — Најстарија кад чу рече им: »Тутите, јадне нетретните, видите како там ја мудра, па тутим«.

Кукач.

Била једна жена лијена, а имала кћер још лењу. Колико су биле лијене, начиниле бијаху кукаче, да њима дохватају када им што треба, само да не устају.

Просиоци дођу да просе кћер те лијене жене, па када виђеше да она добавља кукачем, рећи ће јој један: »Вала, добра кукача!« — »Е мој синко, ништа је овај, какав кукач има у моје кћери, кад сједе на сред куће, море из сваког буџака дохватити«. А просиоци ће на то: »Е кад и твоја кћер треба кукач не треба она нама!«

Кад је бак, није ваш.

У једне удовице била два сина, оба вјешта по штогод уклонити с пута. Једном украду у некаквијех Турака једну јаловицу. Турци тргну за њима у поћеру, а кад дођоше до бабине куће запита један бабу: »Да нијеси баба виђела каквих лупежа?« — »Не гледам ја куд лупежи иђу« осијече се баба. А на то ће један Турчин: »Бре сиктер баба ако сам те упитао, нијесам ти ништа узео«.

»Сиктер и пресиктер и наврkуна Турчина!« одговори баба љутито. Турци се на ово насмију па ће јој један: »Хајде нек је сиктер и пресиктер, ама шта ти је наврkуна?« — »Нек је моја старија« улеће се баба. Турци се згледаше па ће у чуду сви завикати: »Бак! бак! бак! (види! види! види!)« Баба кад то чује онда ће им весело: »Е душе ми кад је бак, није ваш, — јер ђеца

нијесу украли бака но нешто јаловице и ено их у шуми ниже куће ће деру«. Турци кад то чуше упутише се и нађоше плијен.

Алах белани версун!*

Покојноме Дедаги Ченгићу дошао некакав бег познаник из Сарајева у Гацко. Дедага — к'о коме је Бог д'о — дочека и почасти свога госта што је мог'о боље, па још од више части, затури један дан лов. Ловећи до подне, сврну се на ручак Дедагину кмету Радмиловићу у Луковице. Између осталих јела донесе се на софру цицвара као прва част. Сарајлија бијаше у лову изгладнио, па се наклопи на цицвару и ухвати, по турском обичају, залогај хљеба међу прсте, па умочи у цицвару и понесе к устима. Јест, хоћеш! Цицвара се

* Бог ти дао белај-несрећу.

отеже, а залогај се неће да одваја од остале цицваре у сахану. Сарајлија се нађе на невољи, те пружи руку што могаше више у вис, а оно се све једнако отеже. То се додија Сарајлији, па удари залогајем натраг у сахан и рече: »Алах белани версун!«

Кратак одговор.

Двојица другова сјела за софру да једу. Оба били гладни, а на софри није било доста јела, те стане један другога заговарати. »Од шта ти оно умрије отац?« упитаће један. »Црко«, одговори други. »А да од шта ви оно покрепаше козе.« »Од губе«, одговори други, давећи се.

Пеци баба девет десет јаја.

Првога вакта дош'о Турчин у бабе, па ће се издријети: »Пеци баба девет десет јаја!« — »Немам ага — душе ми — него осам-

десет.« — »А ти пеци тих осамдесет!«

Заковрчити и отковрчити.

Слао ага сина први пут у кмета, па га свјетовао: »Кад дођеш пред Влаха, добро заковрчи!« — »А шта ће бити, ако Влах заковрчи?« упита син. »Е ти онда отковрчи!«

Нијесу Турци врапци.

Дошао Далматинац у турску кавану. Један Турчин пјевао уз гусле, па у пјесми сјекао српске јунаке. То Далматинцу није било ни мало право, па чим потури Турчин гусле, дохвати их он, па запјева:

»Пуче пушка из зелена луга,
И погоди хиљаду Турака.«

Ма болан не био, како ће из једне пушке убити хиљаду Турака?« — »Ма Исукрста ти, насуо доста гмизе, па се на све стране

распрштила!« — »Болан нијесу Турци врапци«, рећи ће му опет Турчин. »Богме ни јуначке главе бундеве,« одговори Далматинац.

Хала, хала, соли ли се халва?

У једној обољој мухамеданској кући била доведена млада. До неколико дана пошто је доведена, рећи ће јој свекрва: »Хајде невјеста, испеци халву!« Случајно невјеста не знала како се халва пече, па постиђено упита свекрву. »Богме шћерце овако:

Ћаса масла,
Ћаса меда,
Двије воде,
Брашна колико оде!«

Пошто чу невјеста, испече халву, па кад је шћеде залити, није знала, соли ли се халва. Стид је било по други пут питати, па ће уз кућу низ кућу, а запјева: »Хала, хала, соли ли се халва?« Кад то чу свекрва, рећи ће јој: »Не соли, не соли, но донеси ако је печена«.

Рокни ага, да припалим.

Дошао сељак у свога аге, па пред вратима затече више Турака а међу њима и свога агу. Сви Турци пушаху на чибуке, а његов ага на наргилу. То кмету бијаше зачудо, јер наргиле није прије видио. Брже боље замота цигар, па приступи аги и рече му: »Рокни ага душе ти, да припалим.« — »Нијесам море твоје крме да рокћем« издрије се ага. »Повали Хусо, па му удари двадесет и пет тојага, нека се учи шта ће старијему говорити.«

Хусо скочи са још једнијем, те ти повале мога кмета, и одвале му шест и деветнест, да ће их за дуго памтити.

Кад се сељак поврати кући, питала га чељад како му у аге. »Прођите ме се. Дошао ти ја у аге, кад са агом доста ага. Све аге запалиле ка соје, а мој ага Вајзилага ка личину, а у једној му боца све нешто кркоће. Мени

не даде ђаво мира, него му рекох: »Рокни ага да припалим, душе ти.« — »Нијесам ја бре влашко крме да рокћем«, рече ми ага, па нареди те ми лијепо одвалише двадесет и пет тојага.

Божић је јесењи светац.

Кренуо Циго у село, да проси мало пиће за кљусе, које му дријемаше за празнијем јаслама. Кад дође сељаку, стаде га наговарати и мамити како је најбоље знао и умио. »Те ето га прошао Божић, прошла га и зима, мореш ми га дати«, — те отуд, те одовуд, док му сељак увеза бреме сламе. Кад Циго диже сламу на раме, рећи ће му сељак: »Богме Циго, Божић је јесењи светац, ама за вајду, кад ми ти опет измами сламу«.

Чифутин хвали брата.

У једноме се друштву поведе разговор о јунаштву. У томе дру-

штву био један Чифутин па ће: »Е шта га ви кажете вашо јунаке, да видите нашо Мошо, он постао велико ајошо, копио велико ножо, па све сијече по магази — свијеће.«

Кмет преварио агу.

Неки ага дао неколико својих говеда једноме кмету на пашу. До неколико дана пободу се говеда, те један кметов јунац прободе агина јунца на мртво.

Кмет оде к аги, па к'о јадан к'о жалостан рећи ће му: »Мој златни ага, поболи се јунци, па твој јунац, разбучио мога јунца на мртво«. »Е па мој синко, шта ћемо? Ја му бели нијесам рекао, но јунци к'о јунци. Да је и твој јунац разбо мога, тако би било«. »Па и јест ага мој јунац разбо твога, но се ја зар побунда казивајући«. Ага се угризе за губицу, немајући куд камо, па нареди кмету да му барем донесе кожу.

Прионула сама.

Неки Грађанин дође у свог једног пријатеља на дућан. Овај га лијепо дочека и почасти кахвом. Грађанин кад пође, украде једну ћускију. Пријатељ му то опази, па га опомену и изружи, како је могао њему на дослуку украсти. »Вала нијесам ти ја украо, но сама прионула«, одговори равнодушно Грађанин. Од то доба остала је пословица кад ко што украде: »Прионуло за њ као за Никшића ћускија«.

Грађанин и Керуша.

Неки Омер-бег Хасанбеговић у Автовцу био велик ловац. Један пут му један Грађанин, који је био такођер ловац, поклони једну керушу. Како су Грађани у опће били научни џабе јести и по туђим кућам коначити, то би сваки, који би кроз Гацко пролазио, сгратио се у Омер-бега да види керушу. У ствари је било

са свијем друго, јер су ту они под тијем изговором свраћали, да џабе једу и коначе. То се додија Омер-бегу, па кад једне вечери опази пет-шест Грађана, гдје су му се упутили кући, убије керушу из пушке и објеси је о плот пред кућом. Кад дођоше Грађани упитаће један: »А ђе је наша геруша?« Омер-бег им показа на мртву керушу, па ће им: »Ено је! Нестало геруше, нестало и пријатељства«. Грађани видећи шта би, слежу раменима, па се један по један упутише у хан.

»Заложи ага туке, но од своје муке!«

Оно ти је био у Шехер-Сарајеву један ага, па свеосве тврд. Он би се почесто свраћао својим кметовима на скоруп и цицвару.

То се додија једноме кмету, па кад се је од прилике надао,

да ће му изићи ага, украде у истога аге једну туку. Кад ага дође, дочека га лијепо, па ће на ђецу: »Ану те јадни не били, да закољемо ону туку, да лијепо почастимо агу!« Кад чу ага да је говор о туки, одмах му се насмијеши брк, па стаде хвалити кмета.

Пошто сједоше за ручак, стаде кмет нудити агу: »Узми ага Бога ти, не жали. Узми туке, к'о од своје муке«. Ага није знао шта ће то рећи, па је весео јео с кметом.

Кад дође кући, казаше му да им је нестало туке. Тада се сјети ага ко му је украо, па ће рећи: »Вала ми није жао што ми је украо, но што и он крмак — са мном једе«.

Странац и Црногорац.

Пошао некакав странац да испитује црногорски народ. Пошто

пређе границу, сретне једнога црногорца, па помисли да одмах отпочне испитивати, те се с њиме поздрави и упита. За тијем га упита: »Знаш ли ми пријатељу казати како је име Божијој матери?« — Црногорац се мало промисли, па му одговори: »Марија«. Странац му стави још једно питање, али ће овај њему: »Чекај, чоче, да ја упитам нешто тебе«. Па ће му онда: »Знаш ли ти како је мојој матери име?« — »Богме незнам«. »Е онда ти не знаш ништа, јер то цијело село зна.« Странац видиће да је на првом кораку ограисао, окани се испитивања, и поврати се оклен је и дошао. Кад је дошао у свој вилајет, причао је друговима, како је у Црној Гори прошао.

Херо у Босни.

Некакав Херо дошао у Босну, а био велик шаљивчина и доми-

шљан. Један лут се упути са некаквијем сељаком Босанцем, па путујући дођоше до једне ћуприје. Кад наступише на ћуприју, запе Херо, не ће ни макац и још се начини као да плаче, а Босанац га упита: »Шта је Херо болан, што не иђеш, што плачеш?« — »Нијесам ти никад преко ћуприје прешао, нити би смио за живу главу; но те молим пренеси ме, а ја ћу ти што је право платити.«

Бошњо се томе зачуди, па се погодише за два гроша да га пренесе, те га Бошњо укркачи и пренесе. Пошто га пренесе, рећи ће му Херо, да нема ђавоље паре, но да ће му платити кад се опет овђен састану. Бошњо га не шћедне чекати, но да би му се осветио, укркачи га, па га опет пренесе на другу страну, али чим га спушћа, Херо се загица па преко ћуприје. Бошњо оста за њим гледајући и љутећи се,

ће га је Херо у часу два пута превари.

Босанци у Херцеговини.

Кренуло неколико босанскијех кириџија у коморе у Херцеговину. Ноћ их прибије близу једне шуме и ту у крај пута нађу једну чатрњу. Пошто нијесу прије виђали чатрње, почну међу собом мудровати, шта би то могло бити. Не могући никако докучити шта је, упитаће крамара, шта би то могло бити. Пошто крамар разгледа чатрњу и промозга, рећи ће им: »Их бони, зар не видите, да је то велики кото, што Хере варе пуру; но дајте да и ми саспемо наше брашно, па да сваримо од једном, да се не мучимо и не дангубимо сваки дан«.

Тај се приједлог допаде свима, те сасуше све брашно у чатрњу. Пошто прође неколико, спустише једнога да види је ли варена пура, а он ти замаче под брашно

у воду, а кад га извадише, био је већ мртав.

»Клањају џемапиле«.

Причају да се је цио Борачки џемат, од једном, и то прије сто и педесет година на Божић у јутру потурчио. Одмах до неколико дана, пошто се истурчише, крену њих неколицина у планину, да донесу један бадањ (жлијеб) за млина. Пошто га нијесу смјели вући, бојећи се да им се не разбије, дигну га на врат. Идући тако дотужи им терет, те се сви сагоше да га по најлак, спуште и отпочину. Али их бадањ некако несретно свије притисне и подави.

Пошто не дођоше кући на вријеме, пођу сељани, да их траже, па када их из далека опазише, гдје један поред другога лежи, рећи ће им хоџа: »Полахко људи, да их не пробудимо, ено их, ђе клањају џематиле!«

Носи тога чепрљана.

Неки Циганин живио близу манастира, па како је видио, да се братија добро храни, науми се и он покрстити. Ту намјеру открије игуману, а овај опет, као ревносан пастир свога стада, да би му бар коју овчицу придружио, покрсти га одмах. Кад му најпошље принесе крст да га пољуби, рећи ће му Циганин: »Ама га је све досад добро било, али куда ћеш га с тијем чепрљаком. Носи ми га испред очију, док ми нијеси с њиме изверио очи«.

Не ваља ни очин благослов.

Неки Симо Ковачевић из Срђевића бављаше се пржењем и продавањем креча, али бијаше пуки сиромах. Једном један његов комшија га савјетоваше: »Окани се болан тога несретнога креча, видиш ђе ти никакве користи не доноси, но прихвати

за тежачки посао као ти и остала браћа.« »Нијесам ја крив, што ми се ови занат мили, но несретни очин благослов«, рече му Симо. »А како то? ја те не разумијем?« — »Лијепо, мој се је отац увијек молио Богу: »Боже, подај моме Симу и из дрвета и из камена«, па Бог к'о Бог, слава му и милост, баш ми даде нафаку из дрвета и камена, а то је из креча.«

Од по тенце пуна тенца.

Нека варошанка први пут набавила краву. Пошто је помузи, настави млијеко у једној тенџерици да узвари. Кад млијеко бијаше готово узаврети, напе се уз тенџеру. Варошанка кад то виђе, потрча комшиници да се похвали: »Ух секо да видиш, како је у моје краве млијеко даћно; ено од по тенце пуна тенца«. Кад се поврати кући, нађе празну тенцу,

јер је млијеко док се је она хвалила све искипјело.

Духан из луле.

Запутио се некуда Херо кроз Босну, а понио уза се онога финога херцеговачког духана. Путујући сустиже једнога Бошњу па се с њиме упути. Успут ће му напунити лулу духана. Кад Бошњо прикреса па стаде пушити, стаде дуван у лули фрштити и нарастати, а Бошњо кад виђе рећи ће Хери: »Ама Бога ти Херо, што ово ваш духан из луле повирује?« — »Па ето видиш ће извирује, да види који га м... пуши.

»Заложи бабо, пасја су уста«.

Поставила невјеста софру, па ће позват свекра да руча: »Ану бабо да ручамо«. — »Не могу вала синко ништа окусити, нијесам гладан«. — »Ама заложи бабо, макар једном, одразиће ти се, пасја су уста«.

Циганска клетва.

Повео Циганин коња на пазар, па кад га изведе пред кућу, изађе по здоговору Циганка преда њ, па ће га упитати: »Би ли ми га Циго продао тога коња«. — »Хоћу, што не ћу?« — »А пошто би ми га дао?« — »Вала за пет стотина гроша!« — »Ево ти га вала четири стотине«. — »Не дам ни пару ниже«, и тако се распазарише.

Кад је Циго довео коња на пазар, клео се је и преклињо да су му још код куће давали четири стотине гроша, а Богме и јесу нудили, те му је тако заклетва била права.

Ђаје на дну.

Некакав тежак, који је био глух, набијао кацу пред кућом. Међу тијем наљезе му један кум испред куће, који такођер глух бијаше, па ће му назвати: »Добро јутро

куме!« — »Набијам бачву куме« — озва се први, мислећи да га пита шта ради. »А како је куме?« »Тaје на дну« рећи ће опет први, мислећи да га пита ради чега је набија.

Све ћу казат, а не ћу највјернијега друга.

Првога вакта, кад оно Црногорске чете иђаху низ Херцеговину, ухвате једном једнога Црногорца у крађи, па га доведу на суд у Метохију. Пошто га почну испитивати, ко му је дружина и који су му јатаци, он одговори безазлено: »Све ћу ви казати, осим највјернијега друга и јатака Петра Лисице, јер сам му задао чисту и Божју вјеру«. Петар Лисица је стајао у Грачаници, близу Метохије, и био је јатак тој чети. Ово ми је причао Мулага Тановић, и каже да је жива истина била.

Волио бих у каква ришћанина.

Некакво момче остало без најма, па ће упитати, покојнога попа Аћима Зимоњића: »Ану попе, не знаш ли, тражи ли ко ће најамника?« Случајно баш попу требао најамник, па ће му: »Тражим ја, по што би се најмио?« Најамник знадијаше, да је у попа тешка кућа и велик посао, па ће му: »Ама, душе ми попе, волио бих у каква ришћанина.«

Шпиња и владика.

У покојнога Јосифа владике, био слуга неки Шћепан Шпиња, а био велик шаљивчина, па у тијем својим шалама није штедио ни владике. Једном крене владика по епархији, па неће у Сјеницама пођу некоме кнезу на конак. Уз пут рећи ће Шпиња владици: »Господине, кад дођемо у кнеза, вичи добро, јера је он мало наглух, али је иначе по-

штен човјек. »Кад би близу куће, оћера Шпиња напријед да бајаги јави да иду, па ће домаћину: »Чујеш, вичи добро, јер је владика глух, па и он када се с кијем разговара криви се, мислећи, како је он глух, да је глух свак«.

Кад дође владика, кнез га дочека пред кућом, а владика се раскриви: »Добра вече кнеже!« — Кнез ће на то још гласније: »Добра ти срећа, свети оче владико!«

Пошто уљегоше у кућу, сташе се крупно разговарати, док ће најпошље, упитати владика кнеза: »Јеси ли одавна оглухно кнеже?« — »Ко? Ја? Ја Богме нијесам глух, но од када ти оглухну?« Сад се сјети владика да је то Шпињино масло, па ће кнезу: »Спиња обесењак, нас обојицу превари и глухе начини.«

Како је Шпиња пошље са владиком прошао, они знаду.

Баба и ћурак.

Купила баба ћурак, а била мало наглува. Како се баба радовала ћурку и њиме поносила мислила је да вас свијет у њу и у њезин ћурак гледа.

Једном је срете некакав Турчин па ће јој: »Добро јутро баба!« — »Ево ћурак ага«, одговори баба, мислећи да јој је Турчин рекао, шта је то баба? »Ти си баба глуха.« — »Јесам, јесам, баш га купила у Ђура.« »Ти си баба махнита« — »За сто и педесет гроша ага.«

Шобо под дубом.

Био је неки Шобо Авдић у Рудинама, на гласу Турчин ради јунаштва у боју и ради шале у друштву.

Један пут се он састаде са Дервиш-пашом под једнијем дубом, а с њима био и неки хаџија Шаканбет из Билеће. Шобот-ага

не знадијаше Турски, а хаџија је умио, те се је Дервиш-паша само са хаџијом разговарао. То Шобот-аги не било право, па се он поче разговарати са дубом, сам питајући и одговарајући:

»О, дубе!« Ево ме Шобот-ага. »Колико ти има година дубе?« »Тристотине Шобот-ага«. Тако ти Бога дубе, јесили икад у твоме земану упамтио два виша лажца, да сједе под тобом, но данас?« Кад то чу паша, запитаће: »Шта то бре Шобо говориш?« — »Шта је теби стало пашо, што се ја разговарам са дубом. Ето теби Шаканбета па туркесајте, а ја ћу се са мојим дубом разговарати, кад немам с кијем другијем.

Шаканбет и сеоско дијете.

Дошао Шобо у некаква сељака, па ће од шале упријет ђетету чибуком у трбух и упитати га: »Шта ти је дијете у трбуху?« — »Богме скроб ага.« Дијете

не буди лијепо па пошто му одговорило упитаће оно њега. »А шта је у тебе ага?« — »Г... дијете« — »А Бога ти ага кад си их ијо?« — »Богме дијете кад сам тебе питао,« одговори Шобот. Послије тога је ово Шобот-ага чешће причао, па би увијек додао: »Е нико ме не превари к'о влашко дијете«.

Мало трехно, ал се брзо прехно.

Оно ти је био неки Иле Говедарица на Михољачама, познат лијенчина и спавало.

Имаде томе једно двадесет и пет година, једне јесени уз Госпојин пост згонио он сијено из поља кућама.

Пошто колари напуне пуну појату сијена, оду по остало, па ће га у стогове крај појате слагати.

Пошто колари оду, он уљезе у кућу па нареди женама да скувају кртоле, док се колари врате

из поља, а он уљезе у појату и ту на ономе тазе миришљиву сијену заспа. Колари дођераше сијено, па истрпаше, и почеше здијевати, а на њ се није нико ни обзирао, јер је и онако мало помогао.

Кад у вечер би вечера, тражише га свуда, али га нигђе не нађоше. Најпошље се оставише тражње, јер мишљаху, да се је одскитао у Автовац куда је почешће ходао.

Кад би сјутра негђе око онијех доба када је легао, пробуди се па изиђе пред појату, кад колари готов прићерати сијено.

Он брже боље улеће у кућу, па ће женама: »Је ли готова кртола, што ви мало прије рекох да наставите. Ево колара само што нијесу још пред кућом«. Ето како му се је мало учинило спавање двадесет и четири сахата. Ову причу лијепо прича неки Митар Говедарица, и куне се да је истина.

Бошњо и ћуфтер.

Дошао Бошњо у Мостар, па пошто продаде једноме Мостарцу товар жита, даде му и коња те му га с пазара оћера кући.

Мостарац га код куће почасти ракијом, па му даде комадић ћуфтера за мезе. Бошњо није никад ћуфтера ни видио, а камоли јео, па ће упитати: »Бога ти шта је ово?« — »Ето Богме ћуфтер«. — »А од шта се ово прави, кад је овако лијепо и слатко?« — »Бог ме Бошњо од грожђа« — — А Бога ти, би ли ми могао продати мало оваког ћуфтера?« — »Бих« рече Мостарац те се погодише, и Мостарац му измјери те он однесе кући.

До неколико опета дође Бошњо у Мостар, па на поласку опази у једноме дућану домаћег сафуна изрезана на мале калуфиће, који изгледаше као ћуфтер. »Је ли ово ћуфтер?« упита Бошњо. »Јес« одговори му дућанција као

од шале. »Дедер ми измјери једну цванцику«. Дућанџија не буди лијен, но му измјери па замота у артију, те Бошњо плати и стрпа у торбу.

Кад би на првоме почивалу, Бошњо извади мало сафуна па стаде жвакати, али сафун као сафун, стаде сафуњати, Бошњо ће: »Вала сафуњало се не сафуњало се, купио сам те под ћуфтер«.

Самар на самар, па у виноград.

Кренули Гачани у Дубровник у со, па заноће неђе близу Дубровника, крај једнога винограда који је био високим зидом ограђен. Гачани су се свакако довијали, како би када их дан остави а ноћ прихвати уљегли у виноград да се добро назобљу грожђа, али се нијесу никако могли досјетити. Међу тијем наљезе Жупљанка које је био виноград па ће им: »Немојте ви Власи ноћас мој виноград обрати«. »А како ће-

мо, кад си толики зид озидала, све кад би смо и хтјели, не моремо«. — »Е ако ви хоћете, лахко је: самар на самар па у виноград.«

Кад би ноћ у велико, Гачани по њезину упутку поснимаше самаре па наслагаше један на други, те тако пређоше у виноград и грожђа се назобаше.

Права заклетва.

Оно су ти била у селу двојица познатијех крадљиваца туђега воћа и грожђа. Када дотужише сељанима, окупе их те их призајме пред попа и кнеза да им се закуну да не ће више красти.

Они пристану на то, те се један закуне да не ће никада ни уљећи у туђ виноград, а онај други да не ће никад у туђем винограду убрати ни јагоде.

Кад би у вечер а они се опет састадоше па у крађу. Да би им била права заклетва, узјаше онај те се је заклео да не ће улазити

у туђ виноград те га они други унесе.

Пошто га унесе, онај горњи набере грожђа колико им је доста, па га онај опет изнесе, те се оба назобљу. Ето тако и сити вуци и овце здраве, те у њих и права заклетва и грожђа доста.

Херо и шешир.

Био неки Херцеговац дућанџија, веома малиш, али при томе мрзио сваку новотарију и моду, а нарочито на шешир, те су сви у томе мјесту знали, па би га увијек у друштву подаркивали, само да се он више љути. Једном у једној гостионици сједило њих више, а међу њима и двјоица тројица који бијаху обукли уску робу и шешире. Један између њих привуче се овоме шаљивчини, па му кријући натуче шешир на главу, само да га наљуте па да зидају. Овај пут шаљивчина се не хтједе љутити но устаде, па

поче шетати доље горе по гостионици. Најпошље зовну гостионичара па ће му: »Море бре! што ће ти ова перда и ови рафи овђе, да смета? Што то нијеси приковао гори, — па показа руком на горњи под, — па лијепо онуда поредао боце. Што море нијеси овуда кроз дућан наврнуо ријеку, па ко се загрије да се има одмах ђе окупати и умити, ево овако«. Па као бајаги поче снимати хаљине, ама најприје баца шешир подалеко од себе. Пошто баци шешир онда као бајаги поче себи долазити, па ће: »Ама људи за Бога, како не полудите кад овога ђавола вазда на глави носите. Ето виђосте ли, шта би од мене за кратко вријеме и да ђавола прије не бацих од себе, оде памет«. Друштво удари у смијех, а они те бијаху почели носити тијесно одијело обећаше да ће га свући, а обећање испунише.

Кад се бабо бријаше на њему глава бијаше.

Неки Грађанин крене у Црну Гору да освети некакву крв. Ноћ га остави у једноме селу те он у једној подобро одраслој ражи задани поред једне куће. Домаћин те куће се тај дан бријао, па пошље бријања изиђе да се умије. Невјеста му је посипала, и он се таман бијаше добро насапунио, а воде нестаде. Невјеста уљезе у кућу, да воде донесе, а он оста стиснутијех очију, да га сафун не би за очи уклао. Ту згоду уграби Грађанин, па искочи из ражи и од једном оцапари главу, па ватру табанима. Кад невјеста изиђе с водом из куће, па опази свекра без главе узвикнуће као у чуду: »Кад се бабо бријаше, на њему глава бијаше, а нуто чудо сада је нема«.

Турчин, Влах и Циганин.

Турчин, Влах и Циганин дођу једном Пеигамберу, те заишту сваки на посе царство за себе. Пеигамбер им рече да иду, па сваки да у јутру урани, и који први дође да ће му дати царство.

Сјутра дан урани први Турчин, па пошто је по закону клањао иде Свецу те заиште царство, а Светац му га даде. Иза њега дође Влах па и он затражи царство. Светац му каза да је већ царство дато Турчину. »Какви су то послови?« рећи ће Влах. — »Хајде нека ти буду послови!« одговори му Светац. Иза Влаха дође Циганин, те и он потражи царство, а Светац му рече да је царство дато Турчину. »Каква је то маскара«, рече Циго. »Е па ето нека ти буде маскара«, рече му Светац.

Од то доба оста Турцима царство, Власима послови (радње),

а Циганима да се са другијем или други с њима маскаре.

Мато.

Путовао Херцеговац по Далмацији, па у путу сустиже једнога Далматинца. Пошто му назва Бога и за здравље се упиташе, упитаће Херцеговац Далматинца. »Бога ти пријатељу како ти оно би име?« »Име ми је Ма̂то«, одговори Далматинац, растежући дуго на оно а̂. »Богме брате и мени је име Мато, ама није тако дугачко«.

Тврдица.

У једноме селу живио неки Турчин, који је био велик тврдица. Једном крене у џамију да отклања јацију. У путу му падне на ум да је заборавио рећи жени, да свијећу не усекњива, како би мање горила, те се брже боље поврати кући. Пошто каза жени

ради чега је дошао, рећи ће му жена: »Болан не био, више су подерао обуће, но би свијеће изгорјело«. — »Знам ја да бих подерао, ама сам се и ја тога сјетио, па је ево носим под пазухом«.

Тврдица насио.

Оно ти је био некакав богат трговац у Сарајеву, али и велик тврдица. Један трговац из Посавине чешће је у Сарајево и код тога тврдице пазаривао. Трговац тврдица је опет имао посла по Посавини, па кад би га год нанио пут, на кућу онога трговца, те је код њега пазаривао, вазда би му се на конак свратио, а он би га увијек лијепо дочекао и угостио.

Једном одлучи и трговац тврдица, зовнути к себи на вечеру трговца из Посавине, али тврдица остаје тврдица. Вечери су биле само двије рибе и то једна

мала а друга поголема. Пред трговца госта дође мала, а пред домаћина велика риба. Гост бијаше веома шаљив, а добро знадијаше махану домаћинову, па науми да му се освети.

Кад почеше јести, гост узе ону малу рибицу, па јој стаде нешто шаптати, а најпошље принесе к уву.

Домаћин се зачуди, па ће га упитати, што то ради? — »Ту оскоро ми се утопило једно момче, па питам ову рибицу, да ли ми зна за њ што казати?«

Домаћин је знао да је он шаљивчина, али није знао на што ће шала изићи па га упита: »Па шта ти вели? »Каже ми, да она не зна ништа, јер да се је тек прије осам дана родила; но ми вели да питам ту већу испред тебе, јер је она старија«.

Домаћин се сад сјети своје тврдоће, па постиђен замијени госту малу рибу са великом.

Мртви појели трешње.

Познато је да Неретљани сваке године гоне трешње у Сарајево на пазар. Више би пута они пред Блажујском џамијом отоварили, па трешње унеси под хајат од џамије, коње пусти по ледини да пасу, како би ханхарач уштедили.

Блажујани би увијек облијетали, како би до трешања џабе дошли, ама хоћеш! Чувају они, мој брајко.

Једном кад они поранције отоваре трешње, здоговоре се Блажујани, те једнога замотају у чашаф и метну на носила па с њиме пут џамије. Кад то опазе Неретљани, упитаће их:

»Шта је то?«

»Ево нам умр'о човјек у селу, па како је доцкан те се не може ноћас укопати, понијели смо га у џамију«. — Па унесу носила у џамију и спусте их на сред ње.

Неретљани су као и обично

оставили једнога да сједи и чува трешње; али кад би око поноћи, диже се онај из носила, па онако у бијело стаде се мумљајући приближивати ономе те бијаше на стражи. Онај кад га опази, помисли да се је мртви повампирио, па онако у страху раскриви се што може боље: »Вампир!« Дружина му се избуди на вику, па онако иза сна када га опазише, сви се препадоше и разбјежаше.

Сад Блажујани, који су близу прикривени у мезерлуцима били, поскакаше па сваки по сепет на леђа па у мрак.

Од тада је остала ова прича, и Неретљане драже како су им мртви појели трешње.

Добра хвала.

Састану се двојица сиромаха, два главна пријатеља, који се нијесу за дуго виђели. Пошто се

најприје за здравље упитају, упитаће један другога:

»Како ми сад животариш?«

»Добро,« одговори други, »што имам пара све ми је у житу; а што имам жита, све ми је у брашну, што имам брашна све ми је у хљебу, а што имам хљеба све ми је у трбуху«.

Циганин пред царем.

Султан цар у Стамбулу имадијаше једног старог коња, који му бијаше веома мио, и кога зваше »Тавлобашом«. Нареди ти он своме Сеизбаши, да добро на Тавлобашу пази, и да му сваки дан рови ањуму. Још додаде: ако му што буде, нема на теби главе. Сеизбаша је гледао Тавлобашу да не море боље, али не море ни човјек два вијека живити а камо ли ће коњ; те једнога дана Тавлобаша крепа.

Сеизбаша се узмучи, шта ће од живота? Требало му је по обичају

ићи пред цара ама не смије, јер кад га упита за Тавлобашу, шта ће казати?

Међу сеизима био некакав Циго, те се он нечему досјети, па ће Сеизбаши: »Шта ћеш га мени дати, па ћу га за те пред цара!«

Ту се они лахко погоде, те се Циго доћера и удузини, па оде пред цара. Кад је дошао пред цара за све је коње јавио, осим за Тавлобашу. »А шта ради Тавлобаша?« упита га цар: »Ено га дигао све четири ноге, па ти га чини дову!« »Бива креп'о?« — »Ето га ти рече царе«. Сад се цар сјети своје наредбе и Цигине досјетке, па Цигу добро обдари и отпушћа.

Тестаменат.

Сељака на умору исповиједао поп, па пошто га исповједио, запитаће га, да ли је расположио својим имањем. »Јесам са свијем, осим са једнијем јунцем«. — »Па

шта мислиш с њиме?« запита поп, мислећи да ће га њему за укоп оставити. »Знаш попе, тога ми је јунца нестало, има неколико дана, па ако се не нађе нека буде теби, а ако се нађе нек иде моме најстаријем сину.«

Добра хвала.

Хвалило се Циганче матери: »Да знаш мајко како је лијепа печена кокош са погачом?« — »А оклен ти знаш?« — »Богме сам гледао кроз плот од колибе како пашалија једе«.

Пред кадијом.

Турскога вакта, носио некакав дунђер Србин кроз чаршију љестве. Како су љестве биле предугачке, то се он није могао уклањати свијету, но је викао из свега гласа да се свијет уклања њему.

Туда ти нањезе некакав Турчин, предрта балија, па му се

би зазор уклонити испред Влаха, него му завика да се он њему уклони. Сиромах Србин се хоћаше уклонити, али како љестве бијаху предугачке, замахнуше га, те онога Турчина по сред главе и расцопа му је.

Турчин одмах потрча те учини даву, те Србина доведоше пред кадију. Кад га кадија поче испитивати, он се начини глух и нијем.

»Шта ћемо сад«, рече кадија кад је ето нијем?« — »Како нијем ако Бога знаш. Лаже Влах. Сад се је ко бијесан кривио, по чаршији, да се свијет испред њега уклања«.

Србин сад проговори па ће кадији: »Ето ефендија, да сам ти ја казивао, да сам викао да се свијет уклања испред љестава, може бити не би ми вјеровао, али ћеш свакако вјеровати када ти он сам каже«.

Кадија изружи Турчина зашто се није уклонио, а Србина пушћа, те оде рахат кући.

Херцеговачки поп.

Неки херцеговачки поп сиђе једном у Котор. Како се херцеговачки попови, у оно доба, нијесу ни са чијем но ако са брадом разликовали, и како Херцеговаца врло мало има који браду носе, то ће једноме младићу упасти поп у очи, па ће га запитати: »Бога ти, шта си ти?« — »Богме поп, ја шта?« — »Па кад си поп, знадеш ли ишта?« — »Вала знам више но ти«. — »Ама како ћеш знати више но ја, кад ја знам четири језика«. »Е ако ти знаш четири, ја знам седам«. — »Е па дану говори« рећиће му младић. »Нећу, но говори ти«, одговори му поп.

Тад младић поче говорити српски, талијански, њемачки и т. д. Поп ће за тијем окренути козарски, најприје на *гр:* »Грштa грве гришче.« Па онда на *ф:* Штафа вефе лифиш?« и т. д.

Младић ће му на то: »Богме ја ти попе то ништа не разумијем«. »Вала не разумијем ни ја тебе, па нек иде једно за друго«.

Од Луке Грђића-Бјелокосића изишле су до сада ове књиге:

»Из народа и о народу«, књига I. Садржај: Народни обичаји. Цијена 1 кр. 60 х.

»Из народа и о народу«, књига II. Садржај: Наставак народних обичаја. Народни лијекови. Народна гатања. Босански без. Цијена 1 кр.

»Из народа и о народу«, књига III. Садржај: Смиље и босиље, српске народне женске пјесме. Цијена 1 кр.

»Крвнина« приповијетке из Херцеговине, цијена 50 х.

»Мостар некад и сад«, цијена 50 х.

Све ове књиге могу се добити у Издавачкој Књижарници Пахера и Кисића у Мостару.

ЗОРА
1898

WIDENER
AUG 05 2003
BOOK DUE
WIDENER
JUL 24 2003
CANCELLED

